Stiftelsen av den 28 oktober 1982

München - Nürnberg - Strasbourg, 4-8 oktober 2026

Den 4-8 oktober 2026 genomförde Stiftelsen av den 28 oktober 1982 en forskningsbildningsresa och Legal Academic Research Walk (LARW) med tolv deltagare från Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet: Elisabeth Ahlinder, Mariana Fakih, Annelie Gunnerstad, Zhicheng He, Erini Kamiloudi, Emelie Kankaanpää Thell, Mark Klamberg, Andreas Knutsson, Hanna Larsson, Pernilla Leviner, Spyros Sipetas och Fredrik Svensson.

Gruppen bestod av doktorander, yngre forskare och professorer som samlades kring ett gemensamt tema: framväxten av mänskliga rättigheter och det värdegrundade internationella rättssystemet. Resan inleddes i München och fortsatte därefter med tåg till Nürnberg och Strasbourg.

Söndag 4 oktober - München

Resan inleddes med avfärd från Stockholm Arlanda till München. Efter ankomsten genomfördes under kvällen ett besök vid NS-Dokumentationszentrum, ett

dokumentationscentrum för nationalsocialismens historia med uppdrag att forska om nazistregimens historia och efterverkningar samt bedriva utbildningsverksamhet.

Centret är beläget på platsen där det så kallade Bruna huset (Braunes Haus), nazistpartiets tidigare högkvarter, en gång låg.

Kvällen avslutades med en gemensam promenad och middag på restaurang Atzinger Wirtshaus.

Måndag 5 oktober

Dag två inleddes med en kort promenad från hotellet till platsen där ölkällarkuppen ägde rum år 1923, vid Bürgerbräukeller, som revs 1979. Platsen är också känd för attentatsförsöket mot Adolf Hitler år 1939, ett attentat som kunde ha förändrat historiens gång.

Framför det som en gång var ingången till Bürgerbräukellers stora sal höll Mark Klamberg ett uppskattat introduktionsanförande som satte de kommande besöken i München, Nürnberg och Strasbourg i ett större historiskt och rättsligt sammanhang. Med utgångspunkt i relationen mellan Nürnbergrättegångarna, Europakonventionen och Europadomstolen beskrev han hur de tre städerna kan förstås som delar av en sammanhängande utveckling från efterkrigstidens ansvarsutkrävande till dagens institutionella skydd för mänskliga rättigheter och rättsstatliga principer.

Läs Mark Klambergs anförande

Därefter följde en walk and talk genom Münchens historiska delar, organiserad och genomförd av Andreas Knutsson med stor kunskap och detaljkännedom. Vandringen tog gruppen över floden Isar till Viktualienmarkt, förbi Marienplatz och Frauenkirche, stadens domkyrka där Joseph Ratzinger tjänstgjorde som ärkebiskop innan han flyttade till Vatikanen och senare, år 2005, valdes till påve under namnet Benedictus XVI.

Vandringen fortsatte förbi flera platser av stor historisk betydelse. Gruppen passerade bland annat Führerbau, där Münchenöverenskommelsen undertecknades, och gjorde ett stopp vid Ludwig-Maximilians-Universität (LMU). Via Geschwister-Scholl-Platz gick vandringen in i universitetets huvudbyggnad, där Sophie Scholl och hennes bror Hans Scholl, medlemmar i studentmotståndsrörelsen Vita rosen, delade ut flygblad innan de greps, dömdes till döden och avrättades år 1943.

Efter en gemensam lunch på restaurang Löwenbräukellers lummiga uteservering fortsatte resan med tåg till Nürnberg.

Väl framme i Nürnberg, efter en snabb incheckning på hotellet, tog gruppen tunnelbanan till Justizpalast och The International Nuremberg Principles Academy. Där välkomnades vi av Pablo Gavira, Project Officer vid akademin.

Akademins uppdrag är att främja fred genom rättsstatens principer och att bevara arvet från Nürnbergrättegångarna och Nürnbergprinciperna. Dessa principer utvecklades genom Nürnbergtribunalen (IMT) och de efterföljande rättegångarna och handlar om internationella brott samt individuellt straffrättsligt ansvar för sådana handlingar.

Pablo Gavira inledde med att berätta om akademins forskning och verksamhet och tog därefter med gruppen på en rundvandring genom Justizpalast. Under besöket fick deltagarna ta del av berättelser om domarna, åklagarna och de nationella delegationernas arbete under Nürnbergrättegångarna 1945-1946. Gruppen fick även lära sig mer om arkitekturen och historien bakom rättssal 600, bland annat hur salen byggdes om inför rättegångarna och senare återställdes till sitt nuvarande skick.

Dagen avslutades med gemensam middag på restaurang Tucher-Bräu am Opernhaus.

Tisdag 6 oktober

Dag tre inleddes med en gemensam promenad tillbaka till Justizpalast. Där besökte gruppen Memorium Nürnberger Prozesse, ett museum och minnescentrum som ligger i samma byggnad som akademin.

En workshopledare från museet guidade först gruppen genom utställningarna om Nürnbergrättegångarna. Därefter följde en diskussion om vilka lärdomar som kan dras av rättegångarna och om de utmaningar som internationella brottmålsdomstolar står inför i dag. Särskilt diskuterades vilka avvägningar som behöver göras för att upprätthålla både legitimitet och effektivitet i internationellt ansvarsutkrävande.

Efter lunch på Bistro West och en promenad tillbaka till hotellet och järnvägsstationen fortsatte resan med tåg till Strasbourg.

Onsdag 7 oktober - Studiebesök vid Europadomstolen och Europarådet

Dagen inleddes med en kort bussresa och en morgonpromenad förbi Europaparlamentet till Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna.

Gruppen togs emot av Erik Wennerström, domare och vice ordförande för en av Europadomstolens sektioner. Besöket tog sin utgångspunkt i domstolens tillkomst i efterdyningarna av andra världskriget och som ett svar på Förintelsen och totalitarismens övergrepp. Erik Wennerström guidade gruppen genom domstolsbyggnaden och berättade om dess arkitektur och funktion.

Under förmiddagen presenterade Erik Wennerström och juristen Åsa Linghede Europadomstolens verksamhet, handläggning, målbalans och aktuella frågor. Därefter berättade Anna Austin, Jurisconsult vid domstolen, om arbetet med kunskapsdelning och prejudikatbildning inom Jurisconsult Department samt om det så kallade Superior Courts Network (SCN), genom vilket domare från de högsta nationella domstolarna bidrar med kunskap och erfarenheter som stärker Europadomstolens arbete.

Efter presentationerna bjöd Erik Wennerström på lunch i Human Rights Building Cafeteria och guidade därefter gruppen genom Parc de l'Orangerie. Promenaden avslutades med fika på Le Jardin de l'Orangerie.

Under eftermiddagen togs gruppen emot av Niklas Kebbon, Sveriges ambassadör och ständiga representant vid Europarådet, i det svenska residenset. Besöket gav värdefulla insikter i Europarådets verksamhet och aktuella folkrättsliga frågor, däribland arbetet med ansvarsutkrävande för aggressionsbrottet mot Ukraina och förberedelserna för en särskild tribunal. I detta arbete utgör Nürnbergtribunalen i vissa avseenden en viktig förebild.

Därefter följde gemensamma samtal om Europarådets funktion och aktuella frågor på den europeiska agendan.

På kvällen samlades gruppen utanför hotellet, där Erik Wennerström mötte upp för en vandring genom Strasbourgs äldsta delar.

Resans avslutande middag intogs på Maison Kammerzell.

Torsdag 8 oktober

Resans sista dag inleddes med regn. Några deltagare reste vidare till Paris, medan andra tog sig mot Frankfurt för hemresan.

Tack

Denna resa hade inte varit möjlig utan många personers engagemang, generositet och tid.

Ett särskilt tack riktas till Andreas Knutsson, Mark Klamberg och Pernilla Leviner för deras kunskaper, engagemang och kontaktskapande arbete, som varit avgörande för resans genomförande.

Ett varmt tack riktas också till Pablo Gavira, Erik Wennerström, Åsa Linghede, Anna Austin och Niklas Kebbon för det generösa mottagandet, värdefulla insikter och givande samtal.

Slutligen vill stiftelsen rikta ett stort tack till samtliga deltagare. Det är deltagarna som gör resan, och under veckan präglades gruppen av nyfikenhet, engagemang, gott humör och starka ben som klarade i genomsnitt 15 000 steg per dag.

Tack!

Elisabeth Ahlinder

Ordförande, Stiftelsen av den 28 oktober 1982